

Кыргызстанда өткөн активдүү жана плюралисттик парламенттик шайлоо демократиянын турукташына негиз болду

Бишкек, 11 октябрь 2010-ж. – Кыргызстанда кечөө парламенттик шайлоо активдүү жана саясий плюрализм негизинде өтүп, мындан ары демократиялык процесстердин өнүгүүсүнүн негизи боло алды, ошондой эле өлкө демократиялык шайлоо боюнча эл аралык милдеттемелерин ишке ашырганга өбөлгө түздү, деп эл аралык байкоочулар алдын ала жасалган билдирүүдө бүгүн тастыкташат.

“Мени бул өлкөдө саясий плюрализм, жарандык жоопкерчилик жана элдин маанайы тан калтырды. Мен көптөгөн жылдар бою Борбор Азияда бир топ шайлоолорго байкоо жүргүзгөм, бирок бул ирет кандай жыйынтык болоорун биле алган жокмун. Бул шайлоо Кыргыз Республикасында жашаган элдин каалоосун чагылдырды”, деп ЕККУнун кыска мөөнөт байкоочу миссиясынын атайын координатору жана ЕККУ Парламенттик Ассамблеясынын делегациясынын башчысы Мортен Хоглунд белгиледи.

“Кыргызстандын эли тарыхтын жаңы барагын ачып стабилдүү жана эффективдүү демократияны курууга даярдыгын көргөздү. Эл аралык коомчулук бул жагдайды эске алып, саясий партиялар элдин тандоосун сыйлап стабилдүү өкмөт түзүп Кыргызстандын мындан жакшы келечегине кепил болооруна үмүттөнөт”, деп Европа Парламентинин делегация башчысы Катарина Неведалова билдирди.

“Мен бул шайлоо тынч маанайда өткөнүнө абдан кубанычтамын. Акыркы бир нече жуманын ичинде Кыргызстан плюралисттик шайлоо өткөрө аларын, көз карандысыз шайлоо башкаруусун касыз кыла аларын жана негизги эркиндиктерди сыйлай аларын көрсөттү. Эми негизни маселе бул багыттан чыкпоо жана айрым кемчиликтерди жою”, деди ЕККУ Демократиялык институттар жана адам укуктары боюнча Бюросунун узак мөөнөт байкоо миссиясынын башчысы Корин Йонкер.

Шайлоо күнү тынч, иреттүү жана ачык өттү, бирок ошол эле учурда шайлоо тилкелерде чочун, тиешелүү уруксааты жок адамдар болгондугу тынчсыздандырат. Кээ бир учурда бул адамдар шайлоо процессине кийлигишүүсү байкалды. Добуш эсептөө процессине бир аз төмөн баа берилет. Байкоочулардын билдирүүсү боюнча процессуалдык бузуулар жана протокол түүзүүдө каталар байкалды. Борбордук шайлоо комиссиясынын жакшы иши катары шайлоонун добуштарын шайлоо тилкелери боюнча бөлүп жыйынтыктарды үзгүлтүксүз билдиргенин белгилөө абзел.

Мамлекеттик ММКлар баардык партияларга бекер эфир жана гезит беттеринде бекер аянт берүүдө мыйзам чегинде ишин аткарды. Жалпысынан ММКлар үгүт иштерди жарнамалык негизинде гана чагылдырды. Бул чагылдыруу шайлоочуларга саясий партиялар жөнүндө пикирлерин калыптандырууга жардам берди. Бирок бул жагдайда шайлоочу үчүн толук маалыматтын негизинде тандоо жасоого оорчулук туудурду, анткени объективдүү жана талдоо маалымат жетиштүү болгон жок.

Байкоочулардын билдирүүсүндө шайлоо боюнча укуктук база азыркы Конституцияга дал келбейт жана тез арада ар тараптуу реформага муктаж. Шайлоочулардын тизмесинин сапаты

жана тактыгы көйгөйлүү проблема болууда. Бул жагдай жаңы парламенттин курамына таасир берет, анткени партиялар катталган шайлоочулардын тизмесинин негизинде эсептелинген чекти өтүүсү зарыл. Мындан сырткары, каттоо системасынын кемчиликтерине байланыштуу миңдеген ички мигранттар жана июнь окуясынан кийин көчүрүлгөн адамдар шайлоого катыша албады.

Толук маалымат алуу үчүн кайрылыңыздар:

Йенс-Хаген Эшенбахер, ЕККУ/ДИАУБ, +996 778 809 133 же +48 603 683 122, jens.eschenbaecher@odhr.pl;

Анна Чернова, ЕККУ/ДИАУБ, +996 778 809 827 же +45 60 10 83 83, anna@oscepa.dk

Карло Чикко, Европа парламенти, +996 778 809 712 же +32 498 981 444, carlo.chicco@europarl.europa.eu